JIGAL KRANT

De kosjere hamvraag

Sjemoerematses

Op Pesach is alles nét iets duurder. Dat is niet meer dan logisch, want je wil er honderd procent zeker van zijn dat er geen molecuul gegist deeg in je rozijnen, instant cacao en cola zit. En dus betalen we met plezier anderhalf keer de prijs voor Sunmaid rozijnen en gaat een pak Nesquik 2,6 keer over de kop. Als je je gasten met Pesach werkelijk iets decadents wil voorzetten, dan trakteer je ze op een blikje Coca-Cola. Daar ben je in de supermarkt 59 cent aan kwijt, in de Pesachwinkel een euro meer.

Nu dwingt niemand je tot het nuttigen van rozijnen, oplos-chocomel of cola; er gaan soms weken voorbij dat ik het zonder stel. Maar waar we niet onderuit komen, is het eten van matse. Dat is volgens de rabbijnen een bijbels gebod op seideravond.

Op het eerste gezicht is die verplichting om matse te eten geen prijzige. Een regulier pak Hollandia uit de supermarkt voldoet niet. Maar voor € 2,55 schaft u een verzegeld, gegarandeerd Pesachproof pak matses aan. Slechts twee keer zo duur als door het jaar, wat neerkomt op 10 cent extra per matse. Voor de prijs van een blikje Pesachcola voldoet het hele gezin aan zijn verplichtingen.

Maar dan loop je er wel de kantjes vanaf. Want waarom zouden we op Soekot tientallen euro's overhebben voor de chicste, egaalste en meest symmetrische etrog en op Pesach genoegen nemen met een ordinaire huis-tuin-en-keukenmatse? Gelukkig is daar voor de strebers onder ons de *sjemoerematse*. Die van Hollandia, per negen verpakt, zijn voor een kiloprijs van € 51,98, oftewel € 1,44 per matse, te koop bij de kosjere grootgrutter.

Tandenborstels

Het grootste verschil met 'gewone' Pesachmatses zit 'm in het gebruikte tarwemeel. Dat wordt vanaf het oogsten scherp in de gaten gehouden door toezichthouders. Er mag alleen worden geoogst als er geen wolkje aan de lucht is. In de meelfabriek mag de luchtvochtigheid ook niet te hoog zijn, want in theorie kan vochtig meel gaan gisten. Daarnaast worden de machines bij het bakken van de sjemoerematses, niet elk uur, maar iedere 18 minuten uitgezet voor een grondige schoonmaak. Een enkele verdwaalde schilfer zou alle volgende matses degraderen tot ordinaire supermarktmatses. Dat schoonmaken voltrekt zich trouwens met behulp van tandenborstels. Ik zweer dat ik het niet verzin.

Hoeveel matse op de eerste avond Pesach doorgeslikt dient te worden om God optimaal te bekoren, is zoals te doen gebruikelijk aan hevige rabbinale discussies onderhevig. Maar met drie matses per persoon zit je hoe dan ook goed. Dat maakt het optimaal vervullen van het gebod, *hidoer mitswa* genoemd, voor een kinderrijk orthodox gezin kostbaarder dan dat van de etrog. Met matses kan je tenslotte niet samendoen en anders dan bij de etrog ontspringen vrouwen de dans niet.

Maar vergis je niet, het kan allemaal nog een stuk vromer en duurder. De allervroomsten, de types die hun etrog voor aanschaf met een vergrootglas inspecteren, halen hun Jodenneus op voor fabrieksmatses. Hun sjemoerematses worden met de hand gebakken en voldoen aan nog duizend onnavolgbare regeltjes. Per matse ben je dan 5 euro kwijt, maar dan weet je ook absoluut zeker dat je een wit voetje haalt bij de Almachtige.

Dat is theorie. In praktijk ben je een veelvoud kwijt. Een sjemoerematse wordt als bij toverslag waardeloos als hij barst, zoals de etrog bij een breuk in het knopje in één klap verandert in een waardeloze citroen. Dus doe je er verstandig aan om ruim in te kopen.

De drang om het matsegebod zo mooi mogelijk te verrichten, moet je trouwens niet al te letterlijk opvatten. Handgebakken sjemoerematses smaken doorgaans zoals ze eruitzien: naar verbrand karton. Dat lijkt in tegenspraak met het perfectionisme dat we nastreven bij de etrog. Maar niets is minder waar. Want wie durft er nog te twijfelen aan je godsvrucht, als je kort na elkaar drie oneetbare, onbelegde matses naar binnen werkt?

Ik wens je een smakelijk Pesach toe. ■

Er mag alleen worden geoogst als er geen wolkje aan de lucht is

7628_hamvraag.indd 30 13-04-16 17:16